

ETT SAMHÄLLE FÖR ALLA

Handikapplan för Tranås kommun
Baserad på FN:s standardregler

Antagen av Kommunfullmäktige 2005-11-21

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
Förord	3
Inledning	3
FN:s standardregler	4
Barnkonventionen	5
Projektgruppens arbete	5
Hur planen kan användas	6
Läsanvisningar	7
Konkret plan med inriktningsmål	8 - 15

Bilagor

1. Handlingsplan i bemötandefrågor för offentlig verksamhet i Tranås kommun.

Förord

Vi har en vision. Att Tranås ska bli ett samhälle för alla. Vi är inte där – ännu, men viljan finns!

Man räknar med att drygt en sjättedel av befolkningen har funktionshinder av något slag, men samhället är på många sätt utformat för människor utan funktionsnedsättning. Mycket har förbättrats men inte tillräckligt. Personer med funktionshinder möter fortfarande många och stora hinder för att kunna leva ett liv i oberoende, att vara delaktig, jämställd och jämlik.

Tranås kommun vill med handikapplanen markera vägen mot målet att förverkliga visionen. Perspektivet i planen sträcker sig tom år 2006. Målsättningen är att den ska revideras under varje mandat period.

Inledning

Kommunens ansvar för alla invånare har blivit tydligare genom flera av de reformer som genomfördes under 90- talet. ÄDEL-reformen, handikappreformen med LSS¹, kommunaliseringen av särskolan och omsorgerna för personer med utvecklingsstörning och psykiatrireformen medför ett allt större kommunalt ansvar för handikappfrågor.

Därför har man i hela landet arbetat med att ta fram kommunala handikappolitiska planer under senare delen av 90-talet. Initiativet har kommit från handikapprörelsen och Handikappombudsmannen och tanken är att sådana program underlättar arbetet för jämlikhet.

I Tranås har redan gjorts en hel del. Handikapporganisationerna finns nu med som rådgivare på ett tidigare stadium inför kommunala beslut. Stödinsatser enligt LSS fungerar relativt väl och den kommunala psykiatrin är bättre utbyggd än på många andra håll. Kommunen ger bidrag till handikappanpassning av den egna bostaden. ”En skola för alla” är genomförd. Det tas hänsyn till funktionsnedsättningar vid ny- och ombyggnation och förändringar av gatubilden. Kommunens simhall har utrustats liftar som används vid badning och automatiska dörröppnare som underlättar för bland annat rullstolsburna. För människor med hörselnedsättning har inköp genomförts av bärbar slingsändare/mottagare. Ett långsiktigt skadepreventivt arbete fortgår som tidigare. Åtgärder som avfasning av trottoarkanter, markering för synskadade samt att bättre belysning installeras. Ytterligare åtgärder planeras. Medvetandet om vad det innebär att ha en funktionsnedsättning och vilka rättigheter man har, har ökat bland politiker och kommunens tjänstemän. Detta har uppnåtts bl.a. genom det teaterprojekt som genomfördes under det ”Europeiska Handikappåret” 2003. Efter teaterföreställningarna ”Från rampfeber till rampljus” genomfördes gruppdiskussioner där attitydfrågor var det genomgående temat.

En bemötandekonferens har också genomförts i kommunen. Nästa mål är att också lyfta fram attitydfrågorna bland kommuninvånarna. Inom ramen för projektet brukarstödcenter Kvarnen skapades möjligheten att ge stöd och vägledning till människor med funktionshinder. Vidare medför projektet att människor utvecklas och blir mera delaktiga i handikappfrågor i samhället. Genom ett samarbetsprojekt mellan den samlade handikapprörelsen, landstinget, kommunen och försäkringskassan arbetades en handlingsplan för bemötandefrågor fram. Målet är att synliggöra bemötandets betydelse och skapa en levande diskussion på arbetsplatsen. Projektet kommer att fortsätta med uppföljning i de lokala samverkansgrupperna och rapportering till ”Nätverket för bemötande”.

¹ Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Samtidigt finns det mycket kvar att göra. Det är svårt att ta sig fram för många. Tunga dörrar, trappor utan hiss eller ramp kan vara hinder även för personer med lättare rörelsehinder eller hjärtbesvär. Utomhus kan ett enda trappsteg ställa till det för synskadade eller för rullstolsburna. En väl fungerande färdtjänst är viktig för alla som behöver den tjänsten. Kan man inte läsa skyltar blir det svårt att hitta. Information av olika slag når inte alla när den bara finns som skriven text med liten stil. Det blir alltför många personer med dolda handikapp som astma, allergi och överkänslighet. Vi måste alla lära oss hur vi handskas med bl.a. rökning, parfym och husdjur för att inte utesluta ett stort antal personer från den offentliga miljön.

FN:s standardregler

FN: standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättningar antogs av generalförsamlingen 1993. Sverige var pådrivande för att ta fram dessa regler som är rekommendationer om en miniminivå på handikappområdet. Sverige har liksom de flesta av världens länder förbundit sig att förverkliga reglernas intentioner och innehåll såväl på central som på lokal nivå.

I standardreglerna definierar man funktionsnedsättningar och handikapp så här:

Begreppet **funktionsnedsättning** innefattar ett stort antal olika funktionshinder i befolkningsgrupper överallt i världen. Personer kan ha funktionsnedsättningar på grund av fysiska eller intellektuella skador eller sjukdomar, syn- eller hörselskador eller -sjukdomar, medicinska tillstånd eller psykiska sjukdomar samt dolda handikapp som astma, allergi och överkänslighet. Sådana skador, tillstånd eller sjukdomar kan vara av bestående eller övergående natur.

Handikapp avser förlust eller begränsning av möjligheterna att delta i samhällslivet på samma sätt som andra. "Handikapp" beskriver mötet mellan människor med funktionsnedsättning och omgivningen.

Syftet är att fästa uppmärksamheten på brister i miljön och inom olika samhällsområden, exempelvis brister i information, kommunikation och utbildning som hindrar människor med funktionsnedsättningar från att delta på lika villkor.

Standardreglerna innehåller tydliga principiella ståndpunkter när det gäller rättigheter, möjligheter och ansvar och ger konkreta förslag om hur ett tillgängligt samhälle kan skapas.

De är indelade i tre huvudområden:

I. Förutsättningar för delaktighet på lika villkor:

- Ökad medvetenhet
- Medicinsk vård och behandling
- Rehabilitering
- Stöd och service

II. Huvudområden:

- Tillgänglighet
- Utbildning
- Arbete
- Ekonomisk och social trygghet
- Familjeliv och personlig integritet
- Kultur
- Rekreation och idrott
- Religion

III. Genomförande:

Lagstiftning
Ekonomisk politik
Samordning
Handikapporganisationer
Personalutbildning
Nationell granskning och utvärdering
Tekniskt och ekonomiskt samarbete
Internationellt samarbete

Reglerna beskrivs närmare i samband med själva programmet .

Standardreglerna är ett starkt moraliskt och politiskt åtagande som medlemsstaterna tar på sig även om de inte är juridiskt bindande. De stämmer väl med den svenska handikappolitiken och vi har en särskild myndighet – Handikappombudsmannen – vars uppgift är att bevaka frågor som rör rättigheter och intressen för personer med funktionsnedsättningar.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, som Sverige åtagit sig att följa, är ett annat viktigt dokument där barnets fri- och rättigheter på en rad områden läggs fram. Här påpekas bl.a. barnets rätt till likvärdiga villkor och att barnets bästa alltid ska finnas med i beslutsprocesser som rör barn. Barnkonventionen betonar särskilt det funktionshindrade barnets rätt till individuell utveckling för att kunna delta aktivt i samhället. Det är viktigt att FN:s standardregler tolkas ur ett barnperspektiv och att kommunen samordnar båda perspektiven i prioritering av mål och vid beslutsprocesser som rör barn.

Hur planen kan användas

Denna plan är avsedd som ett styrdokument för hela kommunen när det gäller att förbättra villkoren för människor med funktionsnedsättningar i alla åldrar. Alla ska ha möjlighet och ansvar att ta del av planen och att fundera över på vilket sätt den berör just mig i arbete och privatliv.

Kommunens nämnder och förvaltningar har ett särskilt ansvar när det gäller att föra en aktiv diskussion om inriktningsmålen och hur dessa efterhand kan förverkligas genom nya förslag till och genomförande av konkreta åtgärder. Ett sätt är att sätta av tid på arbetsplatsträffar eller personalmöten för att diskutera vilka punkter som är särskilt viktiga att beakta på vår arbetsplats. Har vi mycket besök? Går det att komma in med rullstol? Kan personer med begåvningshandikapp, synskador eller dyslexi förstå den information vi producerar? Ett annat sätt är att förvaltningarna inför bokslut och budgetarbete varje år tar fram planen och kontrollerar vad man har gjort under året samt om det är något man vill förbättra inom det egna ansvarsområdet. Sådana förslag måste arbetas in i budgetförslaget varje år.

Varje nämnd skall minst en gång per år behandla de åtgärder nämnden har vidtagit och planerar att vidta som en följd av föreliggande handikapplan. Det är särskilt viktigt att diskussionen förs inför budgetarbetet, så att de åtgärder som avses genomföras inom egen budgetram verkligen genomförs.

Handikapprörelsen kan med stöd i inriktningsmålen och med sin specifika kunskap formulera förslag till ytterligare åtgärder.

Inriktningens målen ska också kunna fungera som stöd i diskussioner om funktionshindrades villkor och i arbetet med attitydförändring såväl bland allmänhet som politiker och anställda i kommunen

Att komma ihåg för alla: Väldigt mycket kan göras utan att det kostar särskilt mycket pengar, eller ingenting alls. Många punkter i planen handlar i första hand om att förändra inställning, eller att göra saker på ett annat sätt utan att det nödvändigtvis kostar mer.

Läsanvisningar

Handikapplanen följer FN: s 22 standardregler och består därmed av 22 avsnitt.

Varje avsnitt inleds med själva ”regeln” antagen av FN:s generalförsamling, men ofta något omformulerad för att passa in på kommunala förhållanden. Denna inledning ska ses som ett allmänt hållet och ibland långsiktigt mål.

Därefter följer under varje avsnitt ”Inriktningsmål för Tranås kommun”. Dessa uttrycker en allmän policy och inriktning i kommunens syn på arbetet med handikappfrågor. Många av dessa mål beskriver förhållanden som redan fungerar bra i Tranås, men de finns ändå med så att kommunens inställning är tydlig för alla. Andra inriktningsmål beskriver behov för förbättringar. Åtgärdsförslag redovisas i särskild bilaga. Denna revideras kontinuerligt i den takt som åtgärderna är vidtagna.

Se över detta avsnitt när revideringen är klar!

Inriktningsmål och konkreta åtgärder

FN:s STANDARDREGLER anpassade till Tranås kommun

Det är en förutsättning att handikapprörelsen genom sina organisationer deltar aktivt vid vidare planering utifrån inriktningsmål och vid genomförandet av de åtgärder som beskrivs på följande sidor i anslutning till var och en av FN:s standardregler.

REGEL 1. Ökad medvetenhet

Kommunen ska aktivt verka för att öka medvetenheten om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter och om vad de kan bidra med.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska ta initiativ för att öka kunskapen hos allmänheten, näringslivet och kommunala verksamheter om funktionsnedsättning och handikapp.
- Kommunala myndigheter och verksamheter ska informera om stöd och service för personer med funktionsnedsättning.
- Kommunal informationen ska anpassas så att den är begriplig för alla berörda målgrupper, även dem som inte talar svenska.
- Kommunens skolor ska aktivt arbeta för att elever och personal ska få ökad kunskap om och förståelse för människor med funktionsnedsättningar.
- Kommunen skall följa den tekniska utvecklingen och använda den senaste informationstekniken anpassad för olika typer av handikapp.

- För att underlätta för synskadade att ta del av information på kommunens hemsida skall möjligheten undersökas om att ta fram ett speciellt anpassat dataverktyg.
- Kommunen skall följa handlingsplanen i bemötandefrågor för offentlig verksamhet och synliggöra betydelsen av att skapa en levande diskussion på arbetsplatsen, se bilaga.

1.1 Utbildning i handikappkunskap

Utbildning av all kommunal personal, gode män och politiker. Alla bör få en allmän information om olika funktionshinder och kunskap om vad det innebär att ha ett funktionsnedsättning. Handikapprörelsens instruktörer/informatörer medverkar. (Jämför regel 19 åtgärd 1)

Kostnad: Beaktas i budgetarbetet.

Tidsplan: Genomförs kontinuerligt.

Ansvar: Infoservice.

1.2 Information i skolorna med hjälp av handikapprörelsens informatörer. (Jämför regel 6)

Samhällsinformation inom bl a info om handikapp inför varje läsår.

Kostnad: Ersättning till informatörer enligt gällande avtal. Anslag tas inom skolans ordinarie budget.

Tidsplan: Skall ingå i ordinarie undervisning.

Ansvar: Rektorerna på respektive skolområde.

1.3 Uppdatering och spridning av tillgänglighetsguiden.

Tranås kommun genomförde 1996 en mycket omfattande kartläggning av fysiska hinder för människor i offentliga, kommersiella och allmänna lokaler mm. Materialet sammanställdes och finns tillgängligt som "informationsbank" för vidare bearbetning. För att kunna bearbeta materialet togs även ett speciellt dataprogram fram. Då underlaget inte ajourhållits under flera år skall genomgång, uppdatering och inventering av lokaler och byggnader genomföras. Möjligheten att via länk på kommunens hemsida få del av uppgifterna skall undersökas. Vidare skall en förenklad version i fickformat av handikappguiden tas fram och spridas till allmänheten, människor med funktionsstöd, handikapprörelsens kontaktpersoner/informatörer, turistbyrån, bibliotek, primärvård m fl

InfoService kommer att genomföra en utredning om möjligheten att genomföra inventering, uppdatering och ta fram informationsmaterial då samhällbyggnad, plan och byggavdelningen för närvarande inte anser sig kunna genomföra uppdraget. Fram till att annat beslut fattas av handikapprådet kvarstår dock ansvaret för samhällsbyggnadsförvaltningen/plan och byggavdelning.

Kostnad: Inom ordinarie budget

Tidsplan: Inventering och uppdatering under 2006.

Ansvar: Samhällsbyggnadsförvaltningen/Plan-och byggavd.

1.4 Information på nätet till funktionshindrade

Allmän information på nätet till funktionshindrade, samt telefonnummer till kontaktpersoner som kan ge mer riktad information.

Kostnad: Inom ordinarie budget.

Tidsplan: Klart under 2006

Ansvar: Vård- och omsorgsförvaltningen / Omsorgsenheten

1.5 Information för synskadade

Vid intresse bör man ta fram och anpassad informationen (t.ex. Lättläst, punktskrift, kassett, dator, bild). Medel ska sökas från lämplig instans. Informationen kan t.ex. omfatta:

Kommunal information i allmänhet. Information som riktar sig direkt till personer med funktionshinder t.ex. Handikappguiden (Jämför regel 5 C åtgärd 2.)

Kostnad: Måste beräknas med utgångspunkt i separat projektplan. Beaktas i budgetarbetet.

Tidsplan: Start under 2006, därefter fortlöpande.

Ansvar: Folkhälsosamordnaren

1.6 Komplettering av hemsidan

Information om Handikapporganisationerna

Tillgänglighetsguide, även med anpassad text/symboler

Information om kommunens och sjukvårdens resurser för personer med funktionshinder och vart man vänder sig skall tas fram. Arbetet bör läggas in i det löpande arbetet/uppdateringen av hemsidorna. Informationen skall finnas utskriven på Turistbyrån, Biblioteket och Stadshuset.

Kostnad: Inom Ks budget

Tidsplan: 2006

Ansvar: Infoservice

REGEL 2. Medicinsk vård & behandling

Effektiv medicinsk vård och behandling ska finnas tillgänglig för människor med funktionsnedsättning.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska verka för att kvalitén i den kommunala sjukvården (särskilda boenden) upprätthålls och utvecklas. Härvid bör personalens kompetensutveckling, tillräcklig bemanning och användande av handlingsplaner beaktas.
- Kommunen ska genom samarbete med landstingets sjukvårdsorganisation och andra vårdgivare verka för att kommuninvånarna har god tillgång till medicinsk vård och behandling och då beakta de särskilda behov som finns hos personer med funktionsnedsättningar.

REGEL 3. Rehabilitering och habilitering

Habilitering och rehabilitering ska erbjudas människor med funktionsnedsättning så att de ska kunna uppnå och behålla största möjliga självständighet och funktionsförmåga.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska verka för att kvalitén upprätthålls och vidareutvecklas i den rehabilitering och habilitering som kommunen ansvarar för i särskilda boenden liksom dagliga verksamheter och inom skola och förskola.
- Kommunen ska aktivt verka för fördjupad samverkan med landstingets rehabiliterings- och habiliteringsverksamheter.
- Att de kommunala verksamheterna med rehabiliteringsinriktning samarbetar med handikapprörelsen vid utformning av rehabiliteringsprogram för olika målgrupper.

- Kommunen ska verka för att berörda kommunala verksamheter fortsätter att tillvarata den kunskap om rehabilitering och habilitering som finns inom handikapporganisationerna.
- Rehabilitering och habilitering ska ges oavsett ålder.
- Kommunen ska uppmuntra anhörigas medverkan i rehabilitering och habilitering.

REGEL 4. Stöd och Service

Utveckling av och tillgång till stöd och service, inbegripet sådana hjälpmedel som bidrar till oberoende i det dagliga livet och utövande av sina rättigheter ska garanteras.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Alla som omfattas av LSS skall i mån av behov ha tillgång till de stödinsatser som anges i lagen.
- Personer med funktionsnedsättningar som ej omfattas av LSS bör ha tillgång till stöd enligt Socialtjänstlagen (SoL), t.ex. ledsagare och avlösning för anhöriga.
- Kommunala verksamheter som vänder sig till personer med funktionshinder ska vara tillräckligt väl bemannade med personal med adekvat utbildning och kompetens.
- Alla som omfattas av kommunens rehabiliteringsansvar ska ha tillgång till de hjälpmedel de behöver.
- Teckenspråkstolk och tolk för inte svensktalande ska finnas tillgänglig vid behov.
- Kommunen ska medverka till att personer med funktionshinder vid behov får hjälp med hushållstjänster och att dessa är lättillgängliga.

ÅTGÄRDER:

4.1 Översyn av avgiftssystemet för funktionshindrade.

Översyn av stödinsatser t.ex. hjälp med hushålls tjänster, ledsagning, färdtjänst, hemtjänst etc. i syfte att tillse att de samlade utgifterna (inklusive sjukvårdskostnader och hjälpmedel) för funktionshindret ej blir för hög. Detta ska gälla oberoende av om tjänsterna utförs i kommunal eller privat regi. (Jämför regel 8 åtgärd 1)

Kostnad : Inom ordinarie budget.

Tidsplan: Varje år i samband med att budget och avgifter behandlas.

Ansvar : Socialnämnden och Vård- och omsorgsförvaltningen, ev. i samarbete med landstinget.

Anm. Om en sådan översyn medför förslag om ändrade avgifter måste detta i sin tur behandlas enligt gällande kommunal beslutsordning.

REGEL 5. Tillgänglighet

Kommunen ska verka för att den fysiska miljön blir tillgänglig oavsett vilka eller hur stora funktionsnedsättningar människor har (A och B). Kommunen ska också se till att de får tillgång till information och möjlighet till kommunikation (C).

Handikapprådets uppdelning enligt följande; A = offentlig utemiljö, B = offentliga byggnader, C = tillgänglighet till information.

Offentlig utemiljö

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Boverket har upprättat regler för undanröjande av s.k. **enkelt avhjälpna hinder**. Dessa gäller såväl lokaler som offentliga platser. Som en följd av dessa ska kommunen verka för att den yttre miljön t.ex. gator, gångbanor, torg, parker, utformas och underhålls så att människor med funktionsnedsättningar själva kan ta sig fram utan problem.
- Kommunen bör undvika allergiframkallande växter i den offentliga miljön. Information om allergiframkallande växter kan lämpligen sökas på astma och allergiförbundets hemsida via länk www.allergiforbundet.se
 - Kommunen ska i samråd med andra kommuner och trafikföretag arbeta för att kollektivtrafiken inom och utom kommunen blir tillgänglig för alla i samhället.

5.1 Plan för fler offentliga, handikappanpassade toaletter.

Att samhällsbyggnadsförvaltningen i samarbete med handikapprörelsen arbetar fram en plan med syfte att anordna flera offentliga toaletter. Miljö- och hälsoskyddsförvaltning och nämnd understryker behovet av att offentlig toalett tillskapas främst för att förhindra risken för sanitära olägenheter.

Kostnad: Beror på omfattning av åtgärder. Beaktas i budgetarbetet.

Tidsplan: Åtgärdsplan klar som äskande av medel till budget 2007.

Ansvar: Samhällsbyggnadsförvaltningen./gatuavdelningen.

5.2 Uppföljning av kostnader och kvalitet för särskild kollektivtrafik.

Kommunen skall kontinuerligt följa upp kostnader och kvalitén för den särskilda kollektivtrafiken. En utredning om formerna för och behovet av anropsstyrd kollektivtrafik ska genomföras.

Kostnad: Inom ordinarie budget.

Tidsplan: Kontinuerligt.

Ansvar: Ekonomistrategen.

5.3 Skadeprevention mot fallskador.

Kontrastmarkeringar, räcken eller andra skadepreventiva åtgärder ska utföras enligt Boverkets anvisningar, t.ex. vid torget och andra utomhustrappor.

Kostnad: Inom ordinarie budget.

Tidsplan: Fortlöpande

Ansvar: Samhällsbyggnadsförvaltningen/gatuavdelningen

5.4 Skadeprevention vid övergångsställen.

Åtgärda alla resterande övergångsställen, avfasning av trottoarkanter, markering för synskadade samt att bättre belysning installeras. Ärendet kan komma att tidigareläggas.

Kostnad: Beaktas i budgetarbetet efter inventering.

Tidsplan: Görs efterhand.

Ansvar: Samhällsbyggnadsförvaltningen/gatuavdelningen.

5.5 Tillgänglighet för rörelsehandikappade i Hembygdsparken o Illernreservatet.

Öka tillgängligheten för rullstolsburna och personer med rollator i ²Hembygdsparken och på stigarna runt i ¹Illernreservatet runt sjön Illern . Samråd bör ske i samråd mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och samlade handikapprörelsen.

Kostnad: Utreds.

Tidsplan: Prövas i samband med investeringsplan 2006 – 2008.

Ansvar: ¹⁾ Kultur- och fritidsförvaltningen / Samhällsbyggnadsförvaltningen,
²⁾ parkavdelningen.

Offentliga byggnader: allmän

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunens skall verka för att alla lokaler eller lokaler där kommunen har verksamhet ska vara tillgängliga för människor med funktionshinder vilket även innefattar dolda funktionshinder som astma, allergi som överkänslighet, i såväl kommunens egna.
- Kommunen ska verka för att även annan byggnation i kommunen får bra tillgänglighet.
- Vid ny- och ombyggnation ska gällande normer för tillgänglighet och handikappanpassning följas.
- Kommunen skall tillse att städ kvalitén i kommunala byggnader har en godtagbar kvalitetsnivå enligt svensk standard möjligt anpassad för människor med astma, allergi och överkänslighet.
- Egenkontrollprogram bör upprättas för att kvalitetssäkra städning i lokaler för barnomsorg, undervisning, fritidslokaler och lokaler för vård och omsorg.
- Kommunen ska bevaka att allergianpassade/luftfria hygien- och rengöringsprodukter används i all kommunal verksamhet.
- Kommunens lokaler bör vara rökfria och pälsdjursfria, med undantag för ledarhund och då det finns särskilda skäl för djurhållning.
- Kommunen ska bevaka inomhusmiljön i kommunala lokaler för att undvika och förebygga överkänslighet och allergier.

ÅTGÄRDER:

5.6 Skyltning av alternativ ingång för rörelsehindrade.

Skyltning om alternativa ingångar för rörelsehindrade i alla offentliga byggnader och skolor där sådan finns skall genomföras.

Kostnad: Inom ordinarie budget.

Tidsplan: Fortlöpande.

Ansvar: Samhällsbyggnadsförvaltningen och i förekommande fall andra förvaltningar.

5.7 Policy för rök- och parfymfri miljö. Kontroller

En policy för rök- och parfymfria miljöer i offentlig verksamhet skall arbetas fram.

Information till alla anställda i den offentliga verksamheten då policyn är antagen.

Kostnad: Inom ordinarie budget.

Tidsplan: 2005

Ansvar: Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen

5.8 Angående hjälpmedel för hörselskadade i offentliga lokaler.

Hjälpmedel för hörselskadade personer med hörselnedsättning i offentliga lokaler genomfördes 2005.

5.9 Förbättringar för kommunikering mellan hörselskadade och tjänstemän

Utredning om hur personer med dövhet/hörselskada med hjälp av modern teknik bättre skall kunna kommunicera med kommunala tjänstemän.

Kostnad: Egen kostnadsplan

Tidsplan: Under 2006

Ansvar: Infoservice, folkhälsoplaneraren i samråd med och dataavdelningen.

B Tillgänglighet till information

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska arbeta för att ta fram kommunal information i form som är anpassad till olika målgrupper (t.ex. hörselskadade, dyslektiker, synskadade, utvecklingsstörda).
- Kommunen ska verka för att litteratur och tidningar i anpassad form finns lättillgängligt på bibliotek, skolor och förskolor.
- Teckenspråkstolk och annan tolkservice (t.ex. för invandrare) ska finnas tillgänglig vid behov.
- Kommunen ska uppmuntra massmedia att anpassa språk, bild och text, så att informationen blir tillgänglig för personer med olika funktionshinder.
- Kommunen bör i skriftlig information till allmänheten följa de rekommendationer för utformning av tryckt text som redovisas bl.a. i SRF:s broschyr "Många kan läsa mer".

ÅTGÄRDER:

5.10 Översyn av läsbarhet på skyltar i offentlig ute- och inommiljö.

Alla barn, vuxna och människor med någon typ av handikapp syn, begåvning eller fysiskt handikapp skall kunna läsa och förstå texter, symboler o liknande på orienteringstavlor o liknande. En utredning bör genomföras som klargör vilka standardkrav som finns och i övrigt ta fram erfarenheter och goda exempel som innebär förbättringar.

Kostnad: Inom ordinarie budget

Tidsplan: Görs efterhand inom det löpande arbetet.

Ansvar: Samhällsbyggnadskontoret och i förekommande fall respektive förvaltning.

REGEL 6. UTBILDNING

Barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning ska ha lika möjligheter som andra till utbildning på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå. Utbildningen bör vara integrerad med ordinarie utbildning.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Alla skolor, fritidshem och förskolor ska vara tillgängliga för elever, personal, föräldrar och besökande oavsett funktionshinder.
- Skolplan för Tranås kommun gäller alla och innebär bl.a. att "plan för elevens utveckling" görs i samband med utvecklingssamtal. Lagreglering finns för elever i behov av särskilt stöd.
- Undervisning för elever med funktionsnedsättningar ska ske integrerat eller i alternativa utbildningsformer.
- Kommunen ska verka för ett fortsatt samarbete mellan skolan och landstingets habilitering och rehabilitering.
- Kommunen ska verka för att skolans personal och elever får ökade kunskaper om funktionsnedsättningar speciellt vad som gäller medicinska och s.k. osynliga handikapp.

(Jämför regel 1 och 19). Som ett gott exempel kan nämnas det teaterprojekt som genomfördes under 2003.

- Skolorna ska uppmuntra föräldrars och handikapporganisationernas medverkan i utbildning för såväl vuxna som barn. (Jämför regel 1). Handikapporganisationerna har förklarat sig villiga att kunna delta i en sådan utbildning.
- Inriktningsmålen gäller även vuxenutbildningen.

ÅTGÄRDER:

6.1 Angående tillgänglighet till skolor för människor med olika typer av handikapp.

Representanter för fastigheten, skolan, handikapprörelsen, arbetsterapeut gör inventering efter utarbetad kriterielista på alla skolor avseende tillgänglighet inomhus och på skolgården för funktionshindrade elever och föräldrar. En avvägning ska göras hur långt anpassningen ska gå med hänsyn till antalet elever med handikapp. Efterhand som inventeringar blir färdiga gör skolledningen en åtgärdsplan för att avhjälpa de brister man funnit. Denna bör samordnas med ordinarie budgetprocess. Åtgärdsplaner avseende större förändringar redovisas i Handikapprådet före beslut om genomförande.

Tidsplan: Inventering klar inför budgetbeslutet 2006. Därefter skall årlig uppföljning genomföras.

Kostnad: Budgetering av konsultutredning vid behov av inventering. Åtgärder som kan krävas läggs in i kommunens investeringsplan 2007.

Ansvar: Skolledningen i samarbete med resp. fastighetsägare

6.2 Angående tillgänglighet till förskolor för människor med olika typer av handikapp.

Motsvarande arbete som beskrivet under punkt 6:1 skall genomföras på alla förskolor och fritidshem.

Tidsplan: Planering påbörjad och tidsplan lagd 2005-10-01. Första inventering skall påbörjas senast hösten 2006.

Kostnad: Steg 1 alternativt årgärdsplan som underlag i investeringsbudget.

Ansvar: Skolledningen i samarbete med respektive fastighetsägare.

REGEL 7. Arbete

Kommunen ska verka för att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättning att få samma möjlighet som andra till produktivt och inkomstbringande arbete.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska i samverkan med berörda statliga myndigheter, t.ex. försäkringskassa, arbetsförmedling, länsarbetsnämnd och arbetsmarknadsnämnd aktivt verka för att personer med funktionsnedsättning kommer i produktivt arbete.
- Kommunen ska verka för att personer med funktionsnedsättning, som inte kan arbeta erbjuds meningsfull, daglig sysselsättning.
- Kommunen ska som arbetsgivare verka för att personer med funktionsnedsättning kan få och bibehålla arbete.
- Kommunen ska som arbetsgivare tillse att arbetsmiljön anpassas för personer med funktionsnedsättning samt att arbetsmiljön inte ger upphov till skador eller sjukdomar.

- Kommunen ska ha i åtanke att egen erfarenhet av funktionsnedsättning är en resurs i arbetslivet.

REGEL 8. Ekonomisk och social trygghet

Kommunen ska medverka till att människor med funktionsnedsättning har social trygghet och möjlighet till egen försörjning.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska i samarbete med berörda myndigheter (försäkringskassan, arbetsförmedling, länsarbetsnämnd) som näringslivet och den förenade handikapprörelsen i Tranås verka för ett socialt trygghetssystem med åtgärder som innebär att personer med funktionsnedsättning får möjlighet att försörja sig med avlönat arbete. Samarbete i projektform ska också ske mellan dessa parter beträffande rehabilitering sinsatser och friskvård. Det ska också finnas en målsättning att personer med sjukersättning och aktivitetsersättning ska kunna återgå till arbete helt eller delvis. Kommunen skall sträva efter en bättre samordning mellan anställda inom lagen om särskilt stöd (LSS) och övriga verksamheter för ett bättre personalutnyttjande.

REGEL 9. Familjeliv och personlig integritet

Kommunen ska främja möjligheten för människor med funktionsnedsättning att leva familjeliv och värna rätten till personlig integritet.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska ge stödinsatser så att alla barn oavsett funktionshinder kan växa upp i en familj.
- Kommunen ska stödja föräldrar med funktionsnedsättningar på ett sådant sätt att de i möjligaste mån själva kan ha vårdnaden om barnen.
- Kommunen ska tillse att människor med funktionsnedsättning och deras familjer får information om vad de kan göra mot sexuella övergrepp och andra former av övergrepp inom familjen, i samhället eller på institutioner.

REGEL 10. Kultur

Kommunen ska medverka till att människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på lika villkor som andra.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska kontinuerligt bevaka tillgängligheten till lokaler där man bedriver nöjesarrangemang och andra kulturella verksamheter.
- Kommunen ska förbättra informationen om möjlighet till ledsagarservice vid kulturaktiviteter.
- Annonsering av olika arrangemang bör innehålla upplysning om tillgänglighet till lokalen.
- Kommunen bör inventera behovet för tolkning av teckenspråk och invandrarspråk, samt undersöka möjligheten att samarbeta med närliggande kommuner om sådan tolkservice.

- Kommunen bör uppmuntra att personer med funktionsnedsättning aktivt utövar kulturella aktiviteter. (Detta kan ske genom ekonomiskt stöd, utlån av lokaler och utrustning, men också genom informationsspridning)

ÅTGÄRDER:

10.1 Tillgänglighet till lokaler för kulturevenemang.

Information om tillgänglighet till Musikskolan, biograf, studieförbunden, Holavedskolan, Biblioteket, Parkhallen m.fl. lokaler där kulturaktiviteter arrangeras uppdateras och förs in i Tillgänglighetsguiden. (Jfr. regel 5 C.)

Kostnad: Inom budget.

Tidsplan: Klart senast 2006

Ansvar: Samhällsbyggnadsförvaltningen/Byggnadsavdelningen.

REGEL 11. Rekreation och idrott

Människor med funktionsnedsättning ska ha samma möjlighet till rekreation och idrott som andra

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Alla idrottsanläggningar ska vara tillgängliga för såväl åskådare som utövare, barn och vuxna som har funktionsnedsättning.
- Information om tillgänglighet och handikappanpassning ska finnas med i turistbroschyrer och annat informationsmaterial som vänder sig till besökare i Tranås.
- Kommunen ska aktivt verka för att Tranås utvecklas till ett attraktivt och tillgängligt turistmål för personer med funktionsnedsättning.
- Kommunen ska verka för att naturområden blir mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, något som är viktigt både för kommuninvånarna och besökande turister. Särskilt bör man beakta tillgängligheten till olika aktiviteter vid sjön Sommen. Det kan t.ex. gälla anpassade bryggor för fiske och möjligheten att kunna genomföra båtutflykter.

11.1 Angående temperatur i varmvattenbassäng

Önskemål om att temperatur i varmvattenbassäng vid vissa öppettider skall höjas till minst 34 grader för att tillgodose vissa gruppers behov av varmare vatten. Detta är en mycket stor investering som måste beslutas i samband med ev. ombyggnad av simhall/idrottshus.

Tidsplan: Efter 2008

Kostnad: Beaktas i kommunens långsiktiga investeringsbudget.

Ansvar: Fritidsförvaltningen.

11.2 Angående öppettider i simhallen

Simhallen. Önskemål om bättre öppettider för handikappbad. Utredning om möjlighet till nedsatt avgift för sjukbidragstagare.

Tidsplan: Budgetarbetet inför 2007

Kostnad: Inom egen budgetram

Ansvar: Fritidsförvaltningen

REGEL 12. Religion

Kommunen ska uppmuntra åtgärder för att skapa jämlika villkor för människor med funktionsnedsättning att utöva sin religion.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska verka för att gudstjänstlokaler och kyrkogårdar är tillgängliga för människor med funktionsnedsättningar.

REGEL 13. Kunskap och forskning

Staten har det yttersta ansvaret för att kunskap om levnadsvillkor för människor med funktionsnedsättning samlas in och sprids, samt för att stöd ges till forskning på alla områden.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska bevaka och ta del av kunskapsutveckling och information om funktionsnedsättningar samt använda detta i verksamhetsutveckling och personalutbildning.
- Kommunen ska medverka till att ny kunskap om funktionsnedsättningar sprids till allmänheten, t.ex. på kommunens hemsida och i informationstidningen.
- Kommunen ska medverka till att kommunal statistik innehåller uppgifter om funktionsnedsättning när så är relevant, samt att statistik görs tillgänglig.
- Kommunen ska verka för att det i samverkan med högskolor och universitet görs vetenskapliga utvärderingar av kommunala verksamheter ur handikapperspektiv.

REGEL 14. Policy och planering

Kommunen ska se till att handikappaspekterna beaktas i alla viktiga policy- och planerings-sammanhang.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska se till att handikappaspekter alltid beaktas i planering och utförande av kommunal verksamhet, samt att den handikappolitiska planen används aktivt. Man ska vara medveten om att rätta insatser ”från början” inte bara är bra ur ett handikapp-perspektiv, utan också att sparar pengar.
- I alla kommunala policydokument och planer (t.ex. översiktsplan) ska särskilt redovisas aspekter som berör människor med funktionsnedsättningar.
- Före kommunala beslut som berör människor med funktionsnedsättning ska göras konsekvensbedömningar avseende effekterna för dessa.
- Kommunen och Landstinget bör samverka i planerings- och policyarbete.

REGEL 15. Lagstiftning

Staten har ansvaret för att det skapas en rättslig grund för delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen skall efterleva den lagstiftning som finns på olika områden som berör funktionshindrade.

REGEL 16. Ekonomisk politik

Staten har det övergripande ekonomiska ansvaret för nationella handlingsprogram och åtgärder för delaktighet och jämlikhet.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- I det kommunala budgetarbetet ska åtgärder inom handikappområdet ingå i ordinarie rutiner.
- Kommunen ska medverka till att externa medel, t.ex. EU-bidrag och statliga bidrag kommer till nytta i arbetet för jämlikhet och delaktighet för funktionshindrade.
- Kommunen ska i sin avgiftspolitik beakta att människor inte åsamkas merkostnader p.g.a. funktionshinder.

ÅTGÄRDER:

16.1 Åtgärder för funktionshindrade, budgetdirektiv.

Åtgärder för funktionshindrade ska ingå i samband med budgetdirektivet från kommunledningen till förvaltningarna.

Kostnad: Inom ordinarie budget.

Tidsplan: Från och med budgetprocessen 2006

Ansvar: Kommunstyrelsen.

16.2 Angående ansökan om externa bidrag.

InfoService kan ge konsultativt stöd och hjälp vid ansökan om externa bidrag till projekt inom handikappområdet emedan utformning av ansökningshandlingar mm får ske av respektive projektägare.

Kostnad: Inom ordinarie budget.

Tidsplan: Från och med budgetprocessen 2006

Ansvar: InfoService

REGEL 17. Samordning

Kommunen är ansvarig för att handikappfrågor samordnas lokalt.

Förutsättning: Det kommunala handikapprådet (KHR) är direkt underställt kommunstyrelsen (Ks) och är ett rådgivande och samordnande organ för alla handikappfrågor inom kommunen. KHR fungerar som en länk mellan kommunen och handikapporganisationerna.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunala handikapprådet (KHR) ska bevaka alla viktiga beslut i handikappfrågor.
- Kommunen ska verka för bättre samordning med landstinget i handikappfrågor.

REGEL 18. Handikapporganisationernas medverkan

Kommunen anser att handikapporganisationerna utgör en viktig resurs och därmed har rätt att representera kommuninvånare med funktionsnedsättning. Organisationen har en rådgivande roll när det gäller att fatta beslut i handikappfrågor.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska ge stöd till handikappföreningarna såväl ekonomiskt som övrigt.
- Kommunen ska ha ett nära samarbete med handikapprörelsen i alla handikappfrågor.
- Handikapprörelsen ska också ha möjlighet att delta i planering och utvärdering av åtgärder.
- Kommunen ska utnyttja den kunskap och erfarenhet som finns inom handikapprörelsen.
- KHR ska informeras så tidigt i budgetprocessen att det blir en reell möjlighet att påverka kommunala beslut.

REGEL 19. Personalutbildning

Kommunen ansvarar för att personal som arbetar med handikappfrågor och direkt med människor med funktionsnedsättningar har adekvat utbildning för uppgiften.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Alla förtroendevalda och all kommunal personal ska ha tillräcklig kunskap om funktionsnedsättning och handikapp.
- All personal som arbetar direkt med människor funktionsnedsättning ska ha lämplig utbildning.
- Kommunen ska uppmuntra och medverka till personalens kompetensutveckling. Riktlinjer för personalens kompetensutveckling bör tas fram inom förvaltningarna.
- Kommunen ska tillvarata den kunskap som finns inom handikapporganisationerna till att medverka som lärare, instruktörer och rådgivare vid personalutbildning och fortbildning i handikappfrågor.
- Utbildning i attitydfrågor kring olika typer av handikapp som påbörjas i kommunen fortsätta.
- För att förebygga utvecklingen av astma, allergi och överkänslighet skall kompetensnivån vara hög speciellt på de avdelningar som handlägger ärenden vid ny- och ombyggnader samt ansvarar för inköp av varor och tjänster i kommunen.

ÅTGÄRDER:

19.1 Angående utbildning om funktionshinder.

Utbildning och en allmän information och kunskap om olika funktionshinder bör genomföras till all kommunal personal, gode män och politiker. Handikapprörelsens instruktörer och informatörer bör medverka.

(Jämför Regel 1 åtgärd 1)

Kostnad: Beaktas i budgetarbetet.

Tidsplan: Omfattningen beslutas i budgetprocessen varje år

Ansvar: Kommunens förvaltningar.

REGEL 20. Granskning och utvärdering

Kommunen ansvarar för fortlöpande granskning och utvärdering av kommunala program och kommunala tjänster på handikappområdet.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Årlig utvärdering och uppföljning av den handikappolitiska planen skall genomföras av gruppen för hållbar utveckling (HUT) i samråd med kommunal handikapprådet (KHR).
- Redovisning av den handikappolitiska planen skall ske årligen till kommunstyrelsen (KS).
- Uppföljning och utvärdering av övriga handlingsprogram som innefattar handikappaspekter skall göras av aktuell nämnd i samråd med KHR.
- Genomförda åtgärder inom handikappområdet ska redovisas i nämndernas bokslut.

ÅTGÄRDER:

20.1 Angående rutiner för uppföljning av handikapplanen.

Årlig uppföljning och utvärdering av den handikappolitiska planen skall genomföras av gruppen för hållbar utveckling (HUT) i samråd med kommunala handikapprådet (KHR).

Kostnad: Inom budget

Tidsplan: Från och med bokslut för år 2006

Ansvar: Infoservice/Ekonomiavdelningen

REGEL 21. Tekniskt och ekonomiskt samarbete

Staten har ett ansvar för att medverka till förbättring av levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning i utvecklingsländerna.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska stödja kontakter mellan kommunal verksamhet, organisationer, företag, skolor m.fl. i Tranås och motsvarande verksamheter i utvecklingsländer.

REGEL 22. Internationellt samarbete

Kommunen skall delta i nationellt och internationellt samarbete om åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet, jämlikhet och jämställdhet.

Inriktningsmål för Tranås kommun:

- Kommunen ska stödja nationellt och internationellt kunskapsutbyte om funktionsnedsättning och handikappfrågor.
- Kommunen ska inom EU-projekt och med sina vänorter i andra länder utveckla samarbetet på handikappområdet.
- Kommunen ska samarbeta med andra svenska kommuner i handikappfrågor.
- Kommunen ska stödja bildandet av nya lokala handikapporganisationer inom kommunen
- Kommunen ska medverka till kontakter mellan handikappörelsen lokalt och motsvarande organisationer i svenska kommuner och andra länder.

Tranås 2005-11-09

Claes Lindell
Folkhälsosamordnare